

KARTA PRZEDMIOTU

Cykl kształcenia od roku akademickiego: 2024/25

I. Dane podstawowe

Nazwa przedmiotu	Wielkie tematy i motywy sztuki europejskiej i światowej
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	The Main Themes and "Commonplaces" in European and World Art from Ancient to Contemporary
Kierunek studiów	Filologia polska
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	II
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	stacjonarne
Dyscyplina	literaturoznawstwo
Język wykładowy	polski

Koordinator przedmiotu/osoba odpowiedzialna	dr hab. Monika Kulesza
---	------------------------

Forma zajęć (<i>katalog zamknięty ze słownika</i>)	Liczba godzin	semestr	Punkty ECTS
wykład			2
konwersatorium	30	II	
ćwiczenia			
laboratorium			
warsztaty			
seminarium			
proseminarium			
lektorat			
praktyki			
zajęcia terenowe			
pracownia dyplomowa			
translatorium			
wizyta studyjna			

Wymagania wstępne	Wiedza z zakresu historii literatury/sztuki europejskiej, podstawowa wiedza dotycząca problematyki ewolucji prądów i tendencji estetycznych; podstawowa wiedza z zakresu historii sztuki europejskiej.
-------------------	--

II. Cele kształcenia dla przedmiotu

1. Wprowadzenie uczestników zajęć do zagadnienia migracji najważniejszych tematów i toposów w sztuce i literaturze europejskiej i światowej od antyku po współczesność.
2. Wykształcenie u studentów umiejętności rozpoznawania i interpretacji najpopularniejszych toposów i motywów zakorzenionych w zachodnioeuropejskiej tradycji kulturowej oraz umiejętności

rozróżniania ich modyfikacji i wariantów zależnych od specyfiki kultur narodowych oraz od estetycznych orientacji poszczególnych epok.

3. Wykształcenie u studentów podstawowej umiejętności dekodowania pokrewieństw oraz rozpoznawania i definiowania odmienności toposów wytworzonych przez kulturę europejską oraz motywów zakorzenionych w odległej tradycji kulturowej (np. kultura Wschodu), w odmiennej „mitologii”, antropologii i religii.

III. Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_01	Student/ka zna najważniejsze „miejsca wspólne”, tematy i motywy sztuki europejskiej; rozumie zagadnienie migracji motywów i toposów oraz ich zależność od idei religijnych; zna podstawowe motywy sztuki światowej, pokrewne tematami sztuki europejskiej; rozumie rolę toposów (<i>loci communes</i>) w procesie rozwoju kultur narodowych oraz znaczenie interkulturowe „wielkich tematów” sztuki.	K_W09
W_02	Student/ka rozumie kontekst kulturowy i aksjologiczny związany z genezą i modyfikacją podstawowych „miejsc wspólnych” sztuki europejskiej; zna kulturowe determinacje recepcji tych motywów; rozumie znaczenie toposów w procesie rozwoju kultury i sztuki polskiej; zna i rozumie specyficznie polskie modyfikacje oraz interpretacje „miejsc wspólnych” sztuki europejskiej i światowej.	K_W11
UMIEJĘTNOŚCI		
U_01	Student/ka dokonuje analizy motywu, tematu, toposu, będącego „miejszem wspólnym” sztuki europejskiej/światowej, sytuując zagadnienie w kontekście kulturowym, historycznym, literackim. Stosując terminologię kulturoznawstwa i badań kulturowych, student/ka rozpoznaje i interpretuje zarówno specyfikę i odmiennosc poszczególnych tekstów kultury, jak i elementy pokrewne, łączące dzieło z innymi tekstami i kulturami.	K_U10
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_01	Student/ka jest świadomy/a istnienia oraz istotności wspólnoty kulturowej, którą poświadczają „loci communes” sztuki europejskiej i światowej, znajdując własne miejsce w tej wspólnocie, jest gotowy/a do podjęcia twórczej aktywności w życiu społecznym i kulturalnym.	K_K05
K_02	Student/ka, mając świadomość twórczego potencjału międzykulturowych różnic, potrafi podjąć społeczny dialog, eksponujący międzykulturową wspólnotę aksjologiczną, ideową i estetyczną, w którym różnorodność i otwartość stają się niezbędnym fundamentem komunikacji.	K_K06

IV. Opis przedmiotu/ treści programowe

Przedmiotem zajęć są powracające w tekstach kultury - od antyku po współczesność - najważniejsze toposy i motywy, mające szczególny potencjał twórczy jako tematy artystyczne, tj. natura,

tworzenie, miłość, śmierć, szaleństwo, monstrialność. „Wielkie tematy” sztuki europejskiej i światowej w wybranych dziełach analizowane są w kontekście (1) starożytnej genezy podstawowych *loci communes* (zakorzenionych w mitach i wierzeniach religijnych), (2) nowożytnych i współczesnych modyfikacji dawnych motywów, zależnych od specyfiki poszczególnych kultur narodowych (sztuka europejska) oraz od specyfiki, religii i antropologii kultur odległych od tradycji grecko-rzymskiej.

Przedmiotem refleksji i dyskusji są następujące zagadnienia:

1. Relacje człowiek *versus* natura, natura *versus* człowiek w sztuce Wschodu i Zachodu.
2. Przedstawienia ludzkiego ciała – perspektywa somaestetyki, motyw pięciu zmysłów.
3. Figury miłości – pokrewieństwa i odmienności przedstawień w różnych tradycjach kulturowych.
4. Artystyczne wizje zaświatów i figury śmierci.
5. Monstra, potwory, kurioza – przeszłość i teraźniejszość.
6. Kreacja, poezja, wyobraźnia – ikonografia, symbole, alegorie.
7. Szaleństwo, mania, melancholia i żywioły – sztuka w perspektywie antropologii kulturowej.

V. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne (lista wyboru)	Metody weryfikacji (lista wyboru)	Sposoby dokumentacji (lista wyboru)
WIEDZA			
W_01	wykład konwersatoryjny, analiza dzieła sztuki, dyskusja	referat	wydruk/plik z referatem
W_02	analiza dzieła sztuki, wykład konwersatoryjny, dyskusja	referat	wydruk/plik z referatem
UMIĘTNOŚCI			
U_01	analiza dzieła sztuki, dyskusja	referat	wydruk/plik z referatem
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
K_01	dyskusja, metoda problemowa PBL	prezentacja/referat	-
K_02	dyskusja, metoda problemowa PBL	prezentacja/referat	-

VI. Kryteria oceny, wagi...

60% - aktywność i twórczy udział w dyskusji na zajęciach; 40% - oceny z referatów i prezentacji

VII. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	30
Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	30

--	--

VIII. Literatura**Literatura podstawowa**

1. Belting Hans, *Obraz i kult. Historia sztuki przed epoką sztuki*. Gdańsk, słowo/obraz terytoria, 2012.
2. Burke Peter, *Naoczność. Materiały wizualne jako świadectwa historyczne*, Kraków, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego 2012 lub oryg.: *Eyewitnessing: The Uses of Images as Historical Evidence*.
3. Freedberg David, *Potęga wizerunków: Studia z historii i teorii oddziaływania*, Kraków, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego 2005 lub oryg.: *The Power of Images*.
4. Gombrich E.H., *O sztuce* – dowolne wydania w przekładzie polskim lub w oryg. *The Story of Art*.
5. Thompson Jon, *Jak czytać malarstwo współczesne*, Kraków 2006 lub oryg.: *How to Read a Modern Painting. Understanding and Enjoying the Modern Masters*.

Literatura uzupełniająca

1. Belting Hans, *Faces. Historia twarzy*, Gdańsk, słowo/obraz terytoria 2015.
2. *Historia ciała*, t. 1-3, Gdańsk, słowo/obraz terytoria, 2011-2020.